

Teaching Guide

Identifying Data					2024/25
Subject (*)	Psychological Intervention in Disabilities	Code	652G03025		
Study programme	Grao en Educación Social				
Descriptors					
Cycle	Period	Year	Type	Credits	
Graduate	1st four-month period	Third	Obligatory	6	
Language	SpanishGalician				
Teaching method	Face-to-face				
Prerequisites					
Department	Psicoloxía				
Coordinador	Franco Taboada, Victoria	E-mail	v.franco@udc.es		
Lecturers	Barca Enríquez, Eduardo Franco Taboada, Victoria	E-mail	e.barcae@udc.es v.franco@udc.es		
Web					
General description	Os contidos da materia contemplan, por unha banda, o ámbito de actuación, que non é outro que o da discapacidade e, por outra, os procesos, procedementos e factores que interveñen na acción educativa en contextos non formais para inducir cambios comportamentais. En relación con este último aspecto é necesario que o alumno coñeza as distintas formas que poden adoptar os estados deficitarios e diferencie entre os factores de carácter intrapersonal do suxeito daqueloutros de natureza interpersonal e/ou contextual. Desde unha perspectiva psicopedagóxica, a docencia dunha materia destas características para futuros educadores sociais debe fornecerlles non só os coñecementos e a metodoloxía necesaria para facer fronte ás situacións tan especiais e particulares, moitas veces distorsionadas e decepcionantes, coas que se poden atopar na súa vida profesional, senón tamén axudarlles a desenvolver unhas actitudes de reflexión, de crítica e de compromiso para abordalas de forma consistente.				

Study programme competences / results

Code	Study programme competences / results
A1	Coñecer os campos da educación social e recoñecer novos ámbitos emerxentes.
A2	Comprender os supostos e fundamentos históricos, pedagóxicos, psicolóxicos e sociolóxicos da acción socioeducativa e os seus ámbitos de actuación, valorando as súas implicacións.
A3	Analizar as políticas de benestar social e a lexislación que sustentan os procesos de acción socioeducativa.
A4	Distinguir os estadios evolutivos das persoas, e interpretar as súas implicacións educativas.
A5	Identificar e analizar os factores contextuais que afectan os procesos de intervención socioeducativa.
A8	Detectar factores de vulnerabilidade, de exclusión e de discriminación social que dificulten a inclusión social, escolar e laboral de persoas e colectivos.
A9	Deseñar e desenvolver proxectos, programas e servizos nos diferentes campos de intervención profesional promovendo a participación e o desenvolvemento comunitario.
A11	Observar, analizar, interpretar procesos de mediación social, cultural e educativa.
B1	Elaborar, analizar, sintetizar, valorar e transmitir criticamente a información.
B2	Redactar e presentar informes técnicos, memorias, regulamentos ou calquera outro documento básico que contribúa a regular a acción socioeducativa.
B3	Xerar a cultura profesional colaborativa, fomentando o traballo en rede e integrándose en grupos interdisciplinares con iniciativa e responsabilidade.
B4	Deseñar e impulsar espazos socioeducativos en contextos de diversidade atendendo á igualdade de xénero, á equidade e respecto aos dereitos humanos, favorecendo o empoderamento das persoas e colectivos ubicados en situacións de desvantaxe social.
B5	Capacidade de mostrar actitudes coherentes coas concepcións éticas e deontolóxicas propias da profesión.
B6	Adquirir e dominar habilidades comunicativas que permitan transmitir información, ideas e propostas a diversas audiencias.
C1	Expresarse correctamente, tanto de forma oral coma escrita, nas linguas oficiais da comunidade autónoma.

C3	Utilizar as ferramentas básicas das tecnoloxías da información e as comunicacións (TIC) necesarias para o exercicio da súa profesión e para a aprendizaxe ao longo da súa vida.
C4	Desenvolverse para o exercicio dunha cidadanía aberta, culta, crítica, comprometida, democrática e solidaria, capaz de analizar a realidade, diagnosticar problemas, formular e implantar solucións baseadas no coñecemento e orientadas ao ben común.
C6	Valorar criticamente o coñecemento, a tecnoloxía e a información dispoñible para resolver os problemas cos que deben enfrontarse.
C7	Asumir como profesional e cidadán a importancia da aprendizaxe ao longo da vida.
C8	Valorar a importancia que ten a investigación, a innovación e o desenvolvemento tecnolóxico no avance socioeconómico e cultural da sociedade.

Learning outcomes			
Learning outcomes	Study programme competences / results		
Coñecer e identificar as distintas formas que poden adoptar os estados deficitarios ou de atraso no desenvolvemento e diferenciar entre os factores de carácter intrapersonal do suxeito daqueles outros de natureza interpersonal e/ou contextual.	A2 A3 A4 A5	B4	C4 C8
Ter a capacidade de identificar os factores psicolóxicos e sociais que inflúen no estado de saúde ou enfermidade das persoas con discapacidade, das súas familias e da comunidade.	A1 A4 A5 A8		
Coñecer e desenvolver os procesos, procedementos e factores que interveñen na acción educativa con persoas con diversidade funcional en contextos non formais para inducir cambios comportamentais.	A4 A5 A9 A11	B2 B4	C4 C8
Comprender as distintas teorías (teorías da aprendizaxe, as teorías cognitivo-constructivistas e a teoría xeral de sistemas) e formas de intervención para aplicar na educación de persoas con diversidade funcional e en ámbitos familiares e comunitarios para mellorar a inclusión social de persoas en situación de risco ou conflito social.	A2 A4 A5 A8	B6	C4
Comprender os aspectos psicolóxicos, pessoais e contextuais na relación educador social-persoa con discapacidade.	A5 A11	B4 B5 B6	C1
Coñecer e identificar os problemas psicolóxicos e físicos derivados das situacións de violencia, malos tratos ou abuso de persoas con discapacidade para capacitar aos estudantes na prevención, a detección precoz, a asistencia, e a rehabilitación das vítimas destas formas de violencia.	A3 A8	B2 B5	C4
Fornecerlles información para desenvolver unhas actitudes de reflexión, de crítica e de compromiso para abordar as situacións problemáticas de forma consistente.	A1 A3 A9	B1 B5	C1 C4 C6 C8
Identificar os factores que interveñen no traballo en equipo e en situacións de liderado.		B3	C3 C7

Contents	
Topic	Sub-topic
TEMA 1: CONCEPTUALIZACIÓN DE DIVERSIDAD FUNCIONAL	1.1.- A diversidade funcional na sociedade actual. 1.2.- Orixe e evolución das diversas concepcións da discapacidade. 1.3.- As Clasificacións Internacionais. 1.4.- Programas de acción e estratexias de intervención

TEMA 2: INTERVENCIÓN EN EDUCACIÓN SOCIAL.	2.1.- A INTERVENCIÓN NA ACCIÓN SOCIAL. 2.2.- DELIMITACIÓN DE CONTEXTOS DE INTERVENCIÓN DO EDUCADOR SOCIAL NA DISCAPACIDADE 2.2.1. Intervención na discapacidade no ámbito familiar. 2.2.2. Intervención na discapacidade no ámbito socio-comunitario. 2.3. ENFOQUES DE INTERVENCIÓN PSICOPEDAGÓXICA 2.3.1.- Enfoque Conductista. 2.3.2.- Enfoque Cognitivo-Constructivista. 2.3.3.- Enfoque Ecolóxico.
TEMA 3: A DISCAPACIDADE FUNCIONAL INTELECTUAL	3.1.- CONCEPTUALIZACIÓN DE DIVERSIDADE FUNCIONAL COGNITIVA 3.2.- FACTORES ETIOLÓXICOS. 3.3.- OS INDICADORES PRINCIPAIS. 3.4.-TRASTORNOS/SÍNDROMES ASOCIADOS A DIVERSIDADE FUNCIONAL COGNITIVA. 3.5.- DESARROLLO COGNITIVO Y ORGANIZACIÓN DE LOS PROCESOS INTELECTUALES. 3.6.- ASPECTOS PSICO-EMOCIONAIS. 3.7.- DIFICULTADES DE ADAPTACIÓN SOCIAL.
TEMA 4: OS TRASTORNOS DE ESPECTRO AUTISTA (TEA)	4.1.- CONCEPTUALIZACIÓN DOS TEA. 4.2.- TIPOS DE TRASTORNOS. 4.3.- DESCRIPCIÓN, ETIOLOGÍA, PREVALENCIA E CONCEPTO DE TEA. 4.4.- RECOMENDACIÓN PREVIAS Á INTERVENCIÓN. 4.6.- ENFOQUES COGNITIVOS DE INTERVENCIÓN: PROGRAMAS DE "LECTURA DA MENTE".
TEMA 5: ENFERMEDAD, LIMITACIÓN FÍSICA Y DIVERSIDAD FUNCIONAL	5.1.- ACERCA DE LA ENFERMEDAD Y SUS SECUELAS. 5.2.- DIVERSIDADES FUNCIONALES FÍSICAS. 5.2.1.- LAS DIVERSIDADES FUNCIONALES POR ?ENFERMEDAD EN CURSO?. 5.2.2.- LAS DIVERSIDADES FUNCIONALES POR ?SECUELAS Y LIMITACIONES MOTRICES?. 5.3.- RECURSOS DE INTERVENCIÓN PARA O EDUCADOR.

Planning

Methodologies / tests	Competencies / Results	Teaching hours (in-person & virtual)	Student?s personal work hours	Total hours
Guest lecture / keynote speech	A1 A3 A4 A5 A8 A9 A11 C8	16	32	48
Mixed objective/subjective test	A1 A4 A5 A8 A9 A11	4	0	4
Case study	A2 A4 A5 A8 B5 C7	22	45	67
Student portfolio	B1 B2 B3 B4 B5 B6 C1 C3 C4 C6 C7	0	21	21
Personalized attention		10	0	10

(*The information in the planning table is for guidance only and does not take into account the heterogeneity of the students.

Methodologies

Methodologies	Description
Guest lecture / keynote speech	Exposición por parte do profesor dos contidos máis relevantes dunha determinada temática de especial interese e incidencia formativa. Vai acompañada de orientacións sobre a maneira máis adecuada de aprender os devanditos contidos

Mixed objective/subjective test	As probas obxectivas da materia consistirán nunha serie de actividades, de carácter teórico e/ou aplicado, nas que o alumno deberá utilizar os coñecementos adquiridos na materia ao longo do curso
Case study	Analizaranse diferentes casos a través do estudo das vulnerabilidades asociadas ao desenrolo evolutivo e a través da análise de artigos e personas que sufriron alteracións e interrupcións no seu desenvolvemento
Student portfolio	Farase un portfolio reflexivo sobre a figura personal do educador a través do autocoñecemento dirixido ao desenrolo de habilidades persoais para afrontar as esixencias que a profesión require. Favorecerase a importancia do autocoidado como ferramenta necesaria para o desenvolvemento axeitado da profesión en consonancia cun bó coñecemento de un mesmo sobre os seus puntos fortes e febles.

Personalized attention

Methodologies	Description
Case study	Durante a realización dos casos expostos e dos traballos tutelados o alumno disporá de sesións de orientación, tanto individuais como grupales, nos que se lle asesorará sobre as técnicas e estratexias de estudo que lle permitan a aprendizaxe e o traballo autónomos. Este asesoramento estará fixado desde o comezo do curso e terá un carácter periódico.

Assessment

Methodologies	Competencies / Results	Description	Qualification
Case study	A2 A4 A5 A8 B5 C7	As probas obxectivas da materia (2 probas coincidindo co final de cada cuatrimestre) consistirán nunha serie de actividades, de carácter fundamentalmente aplicado, nas que o alumno deberá utilizar os coñecementos adquiridos na materia ao longo do curso.	25
Guest lecture / keynote speech	A1 A3 A4 A5 A8 A9 A11 C8	Valorarase a asistencia e a participación do alumnado nas sesións expositivas. A asistencia as clases expositivas será obrigada, tendo que presentar en caso contrario unha xustificación.	5
Mixed objective/subjective test	A1 A4 A5 A8 A9 A11	Valorarase o grado de comprensión dos contidos e a capacidade para relacionar os coñecementos entre si, seleccionando coherentemente os que deben ser utilizados para responder adecuadamente ás cuestións solicitadas.	70

Assessment comments

It will be mandatory, except in justified exceptions, to attend interactive classes for the admission of assignments and practices. Students will have to have carried out the activities proposed in the interactive classes to take the mixed evaluation tests.

Exception: Students who, having recognized part-time student status, have requested an academic dispensation from the Dean's Office. See Standard*

The student in this situation must attend the theoretical or practical classes, depending on their availability. The evaluation will be with the mixed test with a rating of 10 points.

*According to "Norm that regulates the regime of dedication to study and permanence and progression of university degree and master's students at the University of A Coruña" (approved by the Governing Council on June 28, 2016). Article 6 defines the rights that students enrolled part-time have, among others: "to enjoy a flexible class attendance regime and to request special academic dispensation" as long as it affects their evaluation process. Specifically regarding the exemption, article 7.5 says that "it exempts from class attendance those subjects, or parts of subjects, in which the aforementioned exemption is admitted in its teaching guide."

All aspects related to ?academic dispensation?, ?dedication to study?, ?permanence? and ?academic fraud? will be governed in accordance with the current academic regulations of the UDC.

Sources of information

Basic	AAIDD (Asociación Americana de Discapacidades Intelectuales y del Desarrollo) (2011). Discapacidad intelectual. Definición, clasificación y sistemas de apoyo. Editorial: ALIANZA EDITORIALBaron-Cohen, S. (2010). Autismo y Síndrome de Asperger. Editorial: ALIANZABarton, L. (Comp.) (1998). Discapacidad y Sociedad. Madrid. Morata.Frith, U. (1991). Autismo. Madrid. Alianza.Gallardo Jáuregui, Mª V. y Salvador López, Mª L. (1994). DiscapacidadMotórica. Aspectos Evolutivos y Psicoeducativos.Archidona, Málaga. Aljibe.García Sánchez, J. N. (Coord) (1999). Intervención Psicopedagógica en los Trastornos del Desarrollo. Madrid. Pirámide.Ojea, M. (2012). Autismo. Comprender las emociones. Editorial: PSYLICOMPalomo, R. (2017). AUTISMO. Editorial: ALIANZA.Sánchez. J.M. (2011). Programa pienso, luego soy uno más. Pensamiento libre para personas con discapacidad intelectual. PIRÁMIDEVerdugo Alonso, M. A. (dir.) (1995). Personas con discapacidad.Perspectivas psicopedagógicas y rehabilitadoras.Madrid: Siglo Veintiuno de España Editores.Verdugo Alonso, M. A. y Navas Macho, P. (2016). Todos somos todos. Derechos y calidad de vida de la personas con discapacidad intelectual y mayores necesidades de apoyo.Informe ejecutivo. Salamanca: INICO.Verdugo, M.A. y Schalock, R.L. (2013). Discapacidad e inclusión .Editorial: AMARÚ.
Complementary	- (2011). Gente extraordinaria: Una mente privilegiada. . https://youtu.be/OIRB_DI7RKE - Zondek, A. (2015). Manual para una inclusión laboral efectiva. http://studylib.es/doc/8575934/manual-para-una-inclusi%C3%B3n-laboral-efectiva-de-personas

Recommendations

Subjects that it is recommended to have taken before

Subjects that are recommended to be taken simultaneously

Subjects that continue the syllabus

Other comments

(*)The teaching guide is the document in which the URV publishes the information about all its courses. It is a public document and cannot be modified. Only in exceptional cases can it be revised by the competent agent or duly revised so that it is in line with current legislation.